

DERIV : *Sodomitar Sodomitic Sodomia* [fi S XIV, Eiximenis].

Sodorn, V. sadorn

+SODRA, 'mota, mur de terra per aguantar el riu', Ribera d'Ebre, de l'àr. *súdra*, que ja degué tenir un sentit com 'ampit, part prominent d'una estructura' en l'àrab local, mot derivat de l'àr. *sadr* 'pit, pitral', 'part anterior (de diverses coses)'.

Mot, no assenyalat fins ara, que l'amic i mestre J. M. de Casacuberta recollí l'any 1921 a la seva enquesta toponímica de Riba-roja d'Ebre, de la qual vaig copiar-lo (vaig comunicar-lo a Steiger, proposant-li l'etimologia àrabiga, per l'agost de 1936, però ja estàvem en guerra i crec que no em contestà). L'àrrel de l'àr. *sadr* és de les més vives i productives, ja mot clàssic en el sentit de «poitrine, poitrail» («bosom») ja a l'Alcorà; també «la partie antérieure d'une chose», «la première place dans un lieu»; consta, en una multitud de derivats i formes, com a mot d'ús viu en l'àrab magrebí i hispànic, i cap d'una família lèxica molt descabdellada: *sadr* apareix com «les premiers rangs d'une armée, en ordre de bataille» en Almakkarí; «plastron, pièce de devant de la cuirasse», «table où l'on met des tasses» en Boqtor etc, *tasáddar* «se poster en avant» Almakkarí, «être le premier à faire ce qui semble difficile», Boqtor etc.; vegeu més en Dozy, *Suppl.* 1, 822.

En particular el subst. *súdra*, ètimon del nostre mot i que sona si fa no fa com *sodra*, figura ja en alguna font clàssica com la partie la plus élevée de la poitrine» (Kazimirski, II, 286) «gilet, plastron» (Belot), i *PAlc.* registra *çodra* plural *çodar*, amb la traducció «ternilla en güesso o carne»; ara bé aquest *ternilla*, més que 'cartilag, tendrum' (com entén Dozy) es deu referir a les parts dures i carneses del pit, cf. *terniella* «teta o pezón» en Berceo, *terniella del pecho* tradueix «tenerum pectoris» en un tractat de falconeria de la fi del S. XIII (DECH v, 488a12-18); Beaussier (853) recull a Algèria *sudra* en el sentit de «partie ornée du bournous devant la poitrine»; «corsage» a Alcoll (Lentin); «camisia redona» «pectorale», *RMa.* (277, 515) En conclusió, hem de creure que en l'àrab riberec *súdra* devia tenir un sentit com 'ampit', 'part davantera d'una defensa contra el riu'.

Sodrac, sodragada, sodraguejar, sodrec, sodrillar, sodroc, sodrocar, sodrogada, sodrogar, sodroquejar, V. sodegar

SOFA, del fr. *sofa* id., i aquest, de l'àr. *súffa* 'matalàs', 'sofà', segurament per conducte del turc. □ 1ª doc : 1868, *SLitCosta*

En francès apareix des de 1657, i amb el sentit d'estrada coberta de matalassos, referit a Orient, ja el 1560. Tant en francès com en anglès, la major part de la documentació, fins al S XVIII, fa referència a Turquia, per tant és probable que els viatgers el vagin pendre del turc, com ho confirma l'accentuació oxíto-

na (si hagués estat pres de l'àrab, sembla que s'hauria afrancesat com **sofe* femení). Tanmateix l'origen del mot, en última instància és àrab, derivat de l'àrrel *saff* 'disposar en rengle', 'cobrir de matalassos': *súffa* és 'matalàs' en àrab clàssic, i amb sentit de 'sofà' apareix modernament a Palestina, Egipte i Magreb Dozy, *soffós* 'hàbil', 'savi'. □ 1ª doc.: Llull

Soferença, soferidor, soferiment, soferir, soferre, soferit, soferita, soferitar, soferable, soferent, V. soferir (PREFERIR)

SOFISMA, pres del ll *sophisma*, i aquest, del gr. *σοφισμα* 'habilitat', 'expedient, artificio', 'sofisma', derivat de *σοφίζω* 'em manego hàbilment', i aquest, de *σοφός* 'hàbil', 'savi'. □ 1ª doc : Llull.

«Déu, creador / --- / tem, obehixc / sos manaments / --- / amant prohisme, / sens frau, *sophisme*, / com mi mateix / ---», JRoig (*Spill*, v. 62). «Negun home --- com lògic --- ha tan gran plaer de *sofismes*», Llull, *Arbre de Sci* III, 250.

DERIV : *Sofismat* [Llull: «rahons *sufismades*», *D. Pu*, *NCl*, 73.31]; *sufismadament*, id, id, 23; o bé +*assufismadament*, Llull (*Obr Rim*, 400).

Sofista [«mestre --- gran *sophista* ---», StVicent Ferrer, *Serm.* II, 227]: «aquest debat / ha fet gran bé: / molts en la fe / --- / grans teològics, / *sofistes*, lògics, / disputadòs, / sermonadòs / los ha fet fer / ---», JRoig (*Spill*, 10754). *Sofistic*: «si la ciutat no usa de les leis de la Enforçada --- gran ciutat --- deu haver manera de riu, que, a temps que hi va poca aigua, los veïns --- li furten adés una punta, adés un recolze --- e lo riu calla --- e puix enfelloneix-se e --- porta-se'n tot ço que li han furat e més avant. --- Dix lo frare: Aquexes leis que cuidats dir no són totes de fin argent, ans n'hi ha moltes de *sofistic*: consellar-voshia que no us asaltàssets d'aquestes aitals ---», Eiximenis (*Do Comp*, *NCl*, 125); «no digas res *sufistic* ni enganyador», *Albertà de Bretanya*, 600; «Molt he tardat en descobrir ma falta, / per joventut, qui m negà speriment / --- / voluntat mou *sufistiques* rahons, / fent-les valer e per bastans passar: / sí com florí qui bona color ha / e no val res, coneguda sa ley, / n'a pres a mi qu'en pensa muntí rey, / faent raons quals veritat desfà», Ausiàs VI, 3c (cf. el comentari de Sançhis Guarnier, en *R. Val Fil* VI, 14). «--- A Curial se mostrà --- una reyna, ab aquella cara jove --- e una corona --- davant la qual estaven tres donzelles --- ab los noms seus brodat als pits, ço és: Probàbils, Demonstrativa e *Sophistica* ---», *Curial* (*NCl* III, 175.11); *sofisticament* adv.

Sofisticar: antic almenys és *sofisticat* [1323]: «segons manera --- *sofisticada* e enricada» a 1323, V. la resta del doc a *intricat* (TRIGAR), Finke, *Acta Ar.* III, 435; «ab colors *sofisticades*», doc. de 1424 (*Inv LC*); *sofisticadament Sofisticador. Sofistical Sofisteria* [1487]: «Qui pot errar si tal pilot nos guia, / per qui 's del món tot' error destruïda, / com vera lum a tots mostrant la via / y confonent tota *sofisteria*, / que gens detrau la bondat infinida?», Arnau Dezcós